

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

אוצר החיים

'שבת הגדול' מפני שבו נמשך שפע האמונה

כידוע מזוהר הקדוש (ח"ב דף פח.) כי בשבת נשפע כל המזונות לכל ימי המעשה, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא, ובשבת נמשך השפע מצנור השפעות לכל ימי המעשה כידוע. והנה בפסח אנו אוכלים מצה הקדושה כדברי הזוהר הקדוש (ח"ב דף קפג): 'מיכלא דמהימנותא, אם כן בשבת קודם השבוע שחל בו פסח נשפע השפע קודש במצות שהן מיכלא דמהימנותא, לכן אנו קורין אותו 'שבת הגדול', יען שנשפע שפע להמאכל הקדוש 'מיכלא דמהימנותא'. שכן בכל שאר השבתות נשפע שפע למאכלי החמץ, אבל שבת זה נבחר מכל השבתות, להיות שבו ישפיע שפע למאכל הרוחני מצה הקדושה כאמור.

(פרי חיים)

שבת הגדול הוא כעין 'שבת שובה' לפני חג הפסח

לכן נקראת 'שבת הגדול', ואין לך שבת גדול ממנו, א' מפני שבו נשלמה הבריאה (למ"ד ר"ה יא.) בניסן נברא העולם). ב' בו ברא מנוחה ונשמה לעולם כאמור. ג' בו עשה אדם הראשון תשובה. ד' בו אמר מזמור שיר ליום השבת, יום שכולו שבת, על ידי התשובה זכה לטעום קדושת מעין עולם הבא. אם כן לפי זה צריך להיות 'שבת הגדול' תיכף בשבת הראשון אחר ראש חודש ניסן, אבל לפי הטעם שנקרא 'גדול' על שם שבו עשה אדם הראשון תשובה ועל ידי זה המשך עליו קדושת שבת מעין עולם הבא, מעין נובע מקדושת יום שכולו שבת כאמור, לכן סמך אותו שבת הגדול לפסח, החג הקדוש שכל עשיותיו מרמזות על תשובה, לכן תמיד חל שבת הגדול שבת קודם לפסח, בכדי לסמוך שבת תשובה לפסח למאן דאמר דבניסן נברא העולם, שעיקר חג הקדוש הזה הוא לעורר על תשובה. כי מצה רמזו לנו חכמינו ז"ל ליצר טוב, והזוהר הקדוש (ח"ב דף קפג): קורא למצה 'מיכלא דמהימנותא', אם כן מקודם שהאוכל מצה 'מיכלא דמהימנותא' צריך לבדוק בחורין ובסדקים לבער החמץ הוא היצר הרע מכל רשותינו, והיה מחניף קדוש, שיוכל אחר כך לעשות רצון מלכינו יתברך שמו ויתעלה לאכול מצה, האוכל הקדוש והנאמן אשר מרמז על יצר הטוב, לקבל עלינו מעתה ועד עולם עול מלכות שמים.

וגם בפסח מתעורר מעין עולם הבא, דוגמת שבת מעין עולם הבא, כאמור עלמא דחירות כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שהלילה הזה כיום יאיר, ועתידי לנסים ונפלאות במהרה בימינו אמן בגאולה העתידה, ומזה הטעם סמכו שבת הגדול המסוגל לתשובה לחג הפסח, יען כי הכל בא לרמז על תשובה מקודם החג הקדוש הזה כאמור.

(פרי חיים)

בהם ממש, אלא שבפועל הם נדמים בעיני בשר כמצאיות אמיתית, וצדיקים נדמים בעיניהם כהר, על כן צריך לבדוק החמץ ולבער חמיצו מרשותו.

וכותב רביה"ק ב"אוצר החיים" (פר' בא) שהדברים השפלים אפשר להעלותם לצד הקדושה, אך צריך לבדוק היטב לאור נר התורה האם באמת כוונתו לשמים.

'עץ הדעת טוב רוע' הוא החיצוניות, שמביט על ההרכבה ורואה את הפירוד ואת הריחוק מן האחדות האלוקית, ואילו 'עץ החיים' הוא הפנימיות שמגלה את האחדות האלוקית.

וכנגד זה נצטוונו לאכול בחג הפסח מצה שרומז על 'עץ החיים' שעל ידו רואים את נשמת החיים שבפנימיות הבריאה. וכן נצטוונו להשמר ולהזהר ממשוהו חמץ שהוא 'עץ הדעת' שהיתה של חטה לפי דעה אחת (ברכות מ.). ורמז לדבר, כי 'חמץ שאר' בגימטריא 'עץ הדעת'.

לא רק אכילה בלבד, אלא עצם הדבר שהאדם רואה או מחזיק ברשותו מאכל של דגן שיש בו תפיחה וחמיצה, הרי הוא נקשר בזה אל 'עץ הדעת' ומקבל הרגשה של דעת ופירוד [אע"פ שאינו חמור כמו אכילה ממש], מלבד באם מבטל את המציאות הזאת ומוציא מפיו במפורש שהוא בטל ומבוטל ואין לו שום מציאות בפני עצמו.

וכך איתא בספה"ק אוצר החיים (פר' בא), וז"ל: **וטעם 'חמץ שאר' דחושבנייהו 'עץ הדעת', שיניקתן מעץ הדעת בעת הקטנות הנחש. ולזה שני"ח ימים אית להו רשו לינק כדי חיותן הכרחי, זולת שבעה ימי פיסחא, לא יראה ולא ימצא. ועל ידי כח זה נכנעין כל ימות השנה.**

החמץ שבתוך הלב

רביה"ק בעל 'דמשק אליעזר' בספה"ק זקן ביתו (עמ"ס אבות פ"ב מ"א סוף אופן 10) כותב וז"ל: **"שמעתי בפירוש מאמורי" [בעל 'היכל הברכה'] הכ"מ זלה"ה, ששמע מקיני הרב הצדיק הקדוש מופת הדור מוה"ר אברהם מרדכי מפינטשוף זלה"ה, והוא שמע מרבינו אלקי רבי ר' אלימלך זלה"ה, שהוא שמע מרבינו אלקי רבי ר' דובער זלה"ה, ששמע בעצמו מרבינו אלקי הבעש"ט זלה"ה, שאמר פה קדשו: כמו שיש בקדושה, צדיקים, רבנים, שוחטים, חונים, בעלי בתים, חסידים, הצנע לכת, ירא שמים בסתר ובגלוי, כנגדו ממש יש לס"מ הטמא כל אלה, ודי למבין".**

'צדיקים השייכים לסטרא אחרא', אין הכוונה על צדיקים השייכים לכוחות הטמאים ועוברים איסורים ומכחישים באמונה ח"ו, אלא 'סטרא אחרא' כתרוממו 'צד שני', והכוונה על צדיקים שעושים כל מעשיהם כדת של תורה, אך ברגע שאין כוונתם להשי"ת, אף שבאמת הצליחו להגיע למדרגות רמות ברוחניות, מוצאים את עצמם בצד השני של הסט"א רח"ל. ואין בין צדיקים מצד הקדושה לצדיקים מצד הסט"א אלא הבדל דק כחוט השערה, לא מצד המעשים ולא מצד הפעולות, אלא אחר כוונת הלב הדברים אמורים. ערב פסח, הוא הזמן לבדוק ולבער את הגאווה והרגשת הישות הנלוות אל המצוה - הנקראות בספרי חסידות בשם "חמץ". יש את המים והקמח שהם עצם המצוה, ויש את התפיחה - שהיא ההתנשאות שבמצוה שאין בה ממש, אלא אור נפוח בלבד.

ובאמת בביטול בעלמא סגי, כי כל הדברים השפלים והתאוות הגשמיות הם דמיון מוחלט ואין

"גליון המאיתים"

בשבח והודיה להשי"ת הננו מגישים את גליון המאיתים של "אוצרות קאמארנא" - לאחר מאיתים שבועות בהם הופיע הגליון המרהיב בתפארתו, לשמחתם של שוחרי תורת קאמארנא.

זכינו שגליונות "אוצרות קאמארנא" נתקבלו בחיבה יתירה בחצרות בית ה', כאשר כל שכבות הציבור מתענגים על הדברים במדור שאהבה נפשו, החל מיראי ה' וחושבי שמו מעמיקים ומקובלים המתענגים על דברי רבותינו הקדושים העמוקים מני ים, עד לצורבים וצעירים הנהנים לראות את הליקוטים השונים שנלקטו בעמל רב מתוך אוצר כתבי בית קאמארנא השוים לכל נפש. גם הצמאים המשתוקקים לתורת מרנא אור שבעת הימים הבעש"ט הק', מתענגים על שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתורת הבעש"ט המעובדים בשפה ברורה ונעימה.

אין לנו אלא להודות על העבר ולבקש על העתיד, שנוכה להמשיך להפיץ מעיינות החסידות הנובעים ממעיינות רבוה"ק, ובכך לקרב ביאת גואלינו במהרה אכ"ר.

בהיכל מלכים

הנהגות ומנהגי הבעש"ט הק" ותלמידיו זי"ע
מלוקטים מתורת רבוה"ק מקאמאראנא זי"ע

מנהגי רבוה"ק בימי חג הפסח

• מנהגי שבת הגדול •

• בשבת הגדול מפטירין תמיד הפטרת 'וערבה'
אף אם אינו חל להיות בערב פסח (מנהגי קאמאראנא
אות רע"א).

• אין אומרים סדר ההגדה בשבת הגדול (שם אות
ער).

• סדר ערב פסח שחל להיות בשבת •

• כאשר ערב פסח חל להיות בשבת, היו רבוה"ק
נכנסים לעריכת השולחן הטהור ביום השבת לקראת
חצות היום, אז היו מקדשים על היין ועורכים את
השולחן בלא פת כי אם באכילת ה'טשולנט' (של
פסח) ובאמירת הזמירות של סעודת צפרא דשבתא,
אבל סעודה שלישית לא היו עורכים כלל בערב פסח
שחל להיות בשבת (שם אות רע"ט, וראה אוצר החיים
פרשת אמור דף רלד).

• סדר בדיקת חמץ •

• לפני בדיקת חמץ היו בני הבית עוטפים בנייר
עשרה פתיי חמץ ומניחים אותם במקומות שונים,
ובעת הבדיקה הם היו ניגשים במיוחד אל המקומות
שהניחו שם את הפתיים, ורבוה"ק היו באים לאותו
מקום לבדוק שם (שם אות רעד).

• אכילת חמץ בערב פסח לפני חצות •

• רבוה"ק נהגו שלא לאכול כלל חמץ בערב פסח,
והרה"ק מהרי"מ מקאמאראנא זיע"א היה נוהג שנים
רבות שלא לאכול חמץ שלשה ימים לפני פסח, באמרו
שפעם הרגיש בליל הסדר שעדיין נשאר טעם חמץ
במעיו (שם אות רעה).

• מכירת חמץ •

• רבוה"ק היו מוכרים בעצמם את החמץ לגוי,
והמנהג להחמיר שלא למכור חמץ גמור (שם אות רעה).

• סוף זמן אכילת חמץ •

• וכך אמר לי מורי ורבי דודי רבינו צבי
[מזידיטשוב] צוה עלי שאכתוב משמו, מורי ורבי
פסק לענין חמץ ותפלה תמיד שיה זייער צעהין
(עשר) מותר לאכול חמץ ולהתפלל, ולענין ק"ש
זייער צוועליף (-שתים עשרה), וכך הלכה למעשה
ברור ואין להאריך (זהר חי, דף קנה).

• סדר אפית מצות מצוה בערב פסח •

• אור ליי"ד ניסן בין השמשות היו רבוה"ק יוצאים
אל הנהר לשאוב מים לצורך אפית מצות מצוה, סדר
השאיבה היה ששאבו את המים בכלי קטן מתוך הנהר,
ומכלי זה שפכו לתוך כלי גדול, ובעת השאיבה היו
מונים בפה א' ב' ג' וכו' (מנהגי קאמאראנא אות רע"ב).

• בערב פסח לאחר חצות היו רבוה"ק אופים מצות
מצוה, בשעת אפית המצות נוהגים לומר הלל פעם
אחת בלא ברכה (שם אות רע"ז).

• רבוה"ק נהגו לאכול בכל ימי חג הפסח רק ממצות
מצוה שנאפו בערב פסח (שם אות שלט).

• עריכת ליל הסדר •

• רבוה"ק לא היו מניחים לחסידים שהסתופפו

בצילם לעזוב את בתיהם ולבא אליהם לליל הסדר,
אף אם היו כאלו שבאו אזי הורו להם רבוה"ק לשוב
ולערוך את ליל הסדר בביתם (שם אות ר"ט).

• בליל הסדר היו רבוה"ק מסיבים על מיטת הסיבה
אבל שאר המסובים אכלו ללא הסיבה (כדין תלמיד אצל
רבו ראה שו"ע סי' תע"ב ס"ה), כמו כן לבשו רבוה"ק את
הקיטל לעריכת הסדר אבל שאר המסובים היו יושבים
ללא קיטל, ואף קערת ליל הסדר היתה מונחת רק
לפני רבוה"ק ואילו לפני שאר המסובים היו מונחים
רק שלש מצות.

• גם הנשים בנות המשפחה ישבו בזמן עריכת
הסדר אצל שולחן מיוחד הסמוך לשולחנם של רבוה"ק
(שם אות שכ-שכ"ג).

• במשך ליל הסדר מכריזים ואומרים את כל סימני
ליל הסדר 'קדש' ו'רחץ' וכן הלאה (שם אות שלג).

• בליל הסדר השתמשו רבוה"ק רק בכוסות
קריסטאל, ולא בגביעי כסף או מתכת (שם אות שכ"ח).

• רבוה"ק היו נוהגים לאכול את הזרוע והביצה
של הקערה בסעודת היום דיו"ט שני של גלויות
(שם אות שמ).

• כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א לא היה מניח את המצות
בקערה כי אם במפה מיוחדת (מצה טאש), ועל מפה
זו היו מונחים הזרוע והביצה וכן שאר מצוות הלילה.

• אף כאשר חל ליל הסדר בשבת אין אומרים
שלום עליכם לפני קדוש (שם אות שכה).

• בכל ליל שבת ויו"ט נהגו רבוה"ק להתעטף
בטלית עד לאחר קידוש (שם אות קפ"א), אולם בליל
הסדר היו מקדשים על היין בלא טלית ואף אם ליל
הסדר חל להיות בשבת (שם אות שכ"ד).

• אכן כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א היה עורך את כל
ליל הסדר כשהוא מעוטף בטלית.

• ברכת 'על הגפן' לאחר כוס ראשון •

• בפסח צריכין לברך 'על הגפן' על כוס קידוש כי
שוהין בהגדה יותר משעה (מעשה אורג ברכות פ"ח מ"ז).

• והנה שמעתי בשם חו"י הה"ק מהרי"א ז"ל
מקאמאראנא אשר דרכו הי' לברך על הגפן מיד אחרי
קידוש על כוס א', וטעמי הי' כיון דמאריכין בהגדה
(עד גאל ישראל) ובפרט אצל הצדיקים בדברי תורה
וסיפור יציאת מצרים יותר משעה וחומש דהוא שיעור
עיכול לדברי רש"י, וא"כ לא מהני הברכה אחרונה
בסוף הסדר על אלו הכוסות, ובפרט על הכוס הראשון,
ע"כ שמעתי. (נימוקי אור"ח סימן תע"ד)

• רבוה"ק מקאמאראנא נהגו לברך ברכה ראשונה
על כל כוס מדי' כוסות, וברכה אחרונה ברכו אחרי כוס
ראשון וכוס רביעי, אולם הרה"ק מהרי"ב מקאמאראנא
זיע"א בירך ברכה אחרונה רק אחרי כוס רביעי וכמנהג
בית זידיטשוב (שם אות שלה).

• כרפס •

• וכרפס חייב לאכול כזית, וליטול ידיו, ולברך
בורא נפשות על הכרפס, עיין ברכ"י (סי' קנ"ח סק"ד
שכתב בזה"ל: והן הראנו אחד קדוש דברי הרשב"ץ,
במאמר חמץ דף ל"ה, שכתב דכרפס בעי כזית, דכיון
דתקינו נטילה ודאי צריך כזית כפת, דפחות מכזית
פת אף דמברך המוציא לא מסתבר שיטול וכו' עיי"ש)
(שו"ת סי' קנ"ח סט"ז).

• מנהג רבוה"ק ליטול לכרפס ירק צנון (או שאר
ירק) ואין נוטלים תפוח אדמה כמנהג העולם, שכן
דעת רביה"ק מהרי"א זיע"א בשולחן הטהור (סי' רד
ס"ג ו"ז"ז סק"ב) שעל תפוחי אדמה אין מברכים
בורא פרי האדמה כי אם שהכל נהיה בדברו (מנהגי
קאמאראנא אות של).

• יחץ •

• כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א היה נוהג ליטול את
המצה המיוחדת לאפיקומן ולכורכה במפה, וכך היה

מניחה על כתיפו ומהלך בחדר אנה ואנה באמרו כך
יצאו אבותינו ממצרים כאשר משארתם צורות
בשמלותם.

• מגיד •

• רבוה"ק היו אומרים כל ההגדה בקול רם (שם
אות שכ"ז).

• אמת מה נהדר היה מראה כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
בעת מצות סיפור יציאת מצרים, אמירת ההגדה היתה
מתוך התעוררות עצומה תוך כדי שהוא מפרש את
ההגדה למסובין, כאשר בנוסף לכך היה גם מתבל
את דבריו בדברי תורה על דרך הפרד"ס.

• ומרגלא בפומיה דכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א לומר כי
מגיד בגימטריא ז', ואמירת ההגדה מסוגלת להשפיע
שפע פרנסה.

• מה נשתנה •

• בהיכל קדשם של רבוה"ק היה נוהג שרק אחד
מן הבנים היה שואל 'מה נשתנה' ולא כל המסובים,
ולאחר גמר אמירת הקושיות היו רבוה"ק חוזרים
תחילה ואומרים 'מה נשתנה', ולאחר מכן פותחים
באמירת ההגדה (שם אות שכ"ז ושכ"ח).

• פסוק 'ואעבור עלייך' •

• בהגדה של פסח 'שולחן הטהור' כתב ששמע
שרביה"ק הי"היכל הברכה היה אומר פסוק 'ואעבור
עליך' לפני יורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה
נתתיך וסדר הפסוקים בתנ"ך (יחזקאל טו ו-ז) וכן הוא
במשנת חסידים (פ"י משנה ב-ג) ובסדר רבי שבת.

• עשרת המכות •

• בסידור רבי אשר כתב שאין ליטול באצבע
לשפוך מן הכוס, אלא ישפוך על ידי הטיית הכוס
עצמו, וכן נהגו רבוה"ק (שם אות שלו).

• מרור •

• משנה ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו
בפסח, בחזרת ובעלשין ובתמכא ובחרחבינא ובמרור
(פסחים פ"ב מ"ו). חזרת, סלטא, עולשין, אינדיבין
קרוט או קרביל, תמכא, קריין, הנתפרר לפרורין דוקא
כשר (ענין ענין פסחים פ"ב מ"ו, וכ"כ בשו"ת סי' רג"ז סק"ב).

• מנהגו ליטול חסא לאכילת מרור, ולכורך נוטלין
תמכא (שקורין חריין) מפוררת (שם אות שלב).

• אין מברכים על המרור ברכת בורא פרי האדמה,
מנהג העולם שאין מברכים ברכת בופה"א לפי
שהמרור נפטר בברכת הכרפס, ולכן אוכלים כרפס
פחות מכזית כדי שלא להתחייב בברכה אחרונה על
הכרפס, אכן דעת רביה"ק מהרי"א זיע"א שיש לאכול
כזית כרפס (עיי"ש הטעם) ולברך אחריו ברכת בורא
נפשות, אולם אף על פי כן אין מברכים ברכת בופה"א
על המרור כדין דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך
הסעודה שאינם צריכים ברכה לפניהם (ראה שו"ע
הרב סי' תע"ג ס"ז).

• צפון •

• מדקדקים לאכול את האפיקומן לפני חצות
(שם אות שלה).

• ולענין זמן אכילת האפיקומן בליל שני של פסח,
ראה מה שכתב רביה"ק מהרי"א זיע"א בשו"ת סי'
רל"ד ס"ד) שבליל שני הוא נוהג להתחיל באמירת
ההגדה לאחר חצות, אכן רבוה"ק ממשכי דרכו נהגו
לאכול את האפיקומן אף בליל ב' לפני חצות כמובא
במנהגי קאמאראנא (שם).

• כוס של אליהו •

• מנהג רבוה"ק שבאמצע שתיית כוס רביעי מחזגים
מכוסו של אליהו הנביא לכוסות של כל המסובים, וכן
הוא מנהג קארלין (מנהגי קאמאראנא אות שמ"א).

סדר הקערה

בקערה מניחים המדות על המוחין לפי שבליל הסדר נמשכן האורות בדרך דילוג

אימת בכתבי האריז"ל (פע"ח שער חג המצות פ"ו) כי הקערה רומזת על המלכות, ועליה מניחין זרוע ביצה וכו' שהם כנגד המידות העליונות חג"ת נה"י, ותחתיה מניחין שלוש מצות שהן כנגד חב"ד. ורביים הקשו אמאי מניחין את זה תחתונות על גבי המוחין חב"ד, והא איפכא הוי ליה למעבד, להניח המוחין על גבי המידות כסדרו של עולם.

והענין בזה הוא, דכיון שמאיר בליל הסדר אור עליון מעין העתיד לבוא, ונמשך ומאיר גדלות שני תיכף ומיד באופן של דילוג כנודע (פע"ח שער חג המצות פ"ו), על כן עושים על שם העתיד ומניחין הקערה הרומזת על המלכות למעלה כמו שיהא לעתיד לבוא שהוא עולם התיקון שאז יתקיים מאמר הכתוב (משלי יב, ד) 'אשת חיל עטרת בעלה', שהיא תעלה ותעמוד על ראש ז"א, והיא מתקנת את בראשונה. ונמצא שבליל הסדר מלבד מה שנמשך גדלות ב' יש בה מעלה יתירה שהמלכות נתקנת בראשונה, והוא סוד גדול.

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה

היינו שבכל הלילות שבגלות אנחנו צריכים להעלות גם חמץ וגם מצה, כי 'חמץ ומצה' עם הכולל ועם מספר האותיות עולה רפ"ח, הרומזין על רפ"ח ניצוצות שנפלו בעת בריאת העולם, וכל הניצוצין טעונין בירור על ידי אכילה וכיצו"ב.

אבל הלילה הזה שאנו אוכלין רק מצה, א"כ החמץ מה יהא עליו ואיך תהא לו עליה. אכן נראה שעל ידי קדושת היום והארת המוחין גם החמץ מתעלה מאליו כדרך גדלות שני שבא הלילה ללא התעוררות התחתונים כידוע.

ובזה תמצא רמז הגון במה שאמר בעל ההגדה **הלילה הזה כלו מצה** שעולה בגימטריא רפ"ח, היינו שעולה מאליו, כי המצה הוא מאילנא דחייא שאין בו בירור אלא כולו טוב, והלילה הזאת הוא מסטרא דאילנא דחייא, ולא כמו החמץ שהוא סוד הדעת מסטרא דעץ הדעת טוב ורע הצריך בירור והעלאה. ולזה אמר 'הלילה הזה כלו מצה' שאין בו בירור, כי הוא עצמו עולה רפ"ח, ודו"ק.

וכאן הבן שואל

וכאן הבן שואל, יש לרמוז 'כאן' בגי' ע"ב [עה"כ] שהוא המוחין דגדלות שני, 'הבן' רומז על ב"ן שהוא מוחין דקטנות א'. ורמז בזה שהמוחין דע"ב שואל קודם המוחין דב"ן, כיון שבליל פסח מתחיל להכנס תחילה מוחין דגדלות ב', ורק אחר כך נכנס מוחין דקטנות א', ולכן קודם כא"ן ואח"כ ב"ן. ומכאן ילמד כל בר ישראל שראוי להשגת מוחין דחכמה אע"פ שמצד המלכות אינו מתוקן במעשיו, כי אור החכמה קודם לשלימות המלכות, ובליל פסח ראוי כל איש ישראל להשגת הצדיקים הקדושים בכל מצב שעומד בו.

השתא הכא לשנה הבאה בארעא דירושלים

הנה עיקר בקשתנו עתה הוא על גילוי כבוד המלכות בבנין שלם כמו שיהא לעתיד לבוא, וזה כל פעולותינו ועבודתנו בזמן הגלות לתקן עולם במלכות שדי שיהא השם שלם והכסא שלם. והנה כאשר יא הכסא שלם, הוא ושמך אחד, תבוא ההשפעה על ידי מידת המלכות שהיא שם אדנו"ת, אך כעת בזמן הגלות כאשר המלכות חסירה, יורדת ההשפעה על ידי ז"א שהוא שם הוי"ה הק'. וזאת תשוקתנו להביא לתיקון המלכות בקרוב במהרה ביחודא שלים ותבוא השפעה על ידה. ועיקר יציאת מצרים היה כדי לנחול את ארץ ישראל

שהיא בחינת מלכות דמלכות דעשיה (עץ חיים שער ציור עולמות פרק א'), ולזה מעוררים בליל הסדר על שלימות בנין המלכות בתיקון השלם, כנרמז בתיבות 'השתא הכא' כי הכא בגי' כ"ו כמנין שם הוי"ה, ורצה לומר שהשנה הזאת עדיין אנו בגלות הנוראה ומקבלים חיותנו משם הוי"ה שהוא ז"א, אך 'לשנה הבאה בארעא דישראל' ששם היא מלכות ה' כנזכר ומשם תבוא שפע יחוד ברכה קדושה.

על דרך זה חזר ופכל עוד 'השתא עבדי' כי עבדי יש בו אותיות ע"ב י"ד, שרומז על שם הוי"ה במילוי ע"ב שהוא שפע סתימו דאבא, וי"ד רומז לשם הוי"ה במילוי שיש בו י"ד אותיות כדאימת בתיקונים (תיקון י"ג דף כז:): עד דסלקין ליי"ד, דאיהו יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וזה רומז על זמן הגלות שההשפעה הוא מאבא עילאה הנמשך דרך שם הוי"ה שהוא ז"א, אבל 'לשנה הבאה בני חורין' כי 'חורין' [בלא ו] גי' רס"ח, כמנין ג"פ ע"ב שבגי' ר"ו כמנין גבורה, ועוד מספר ב"ן שהיא המלכות ה' תתא, והיינו שההשפעה תבוא על ידי המלכות אשר תתן טרף לביתה בזמן היותה בתיקון השלם.

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי

הנה נודע כי יעקב אבינו איש תם אחוז בקו האמצעי במידת התפארת, בסוד תתן אמת ליעקב, והוא מכריע בין חסד שבקו ימין לגבורה שבקו שמאל, ולכן יוסף יסוד צדיק דומה ליעקב ששניהם בקו האמצעי. והנה לבן הוא היפך האמת ועל כן נקרא שמו לבן הארמי על שם רמאותו, והוא מבקש לעקור את הקו האמצעי שהוא תפארת ויסוד שלא יכריע בין חסד לגבורה, ועל ידי זה אין קיום לעולם כי החסד נוטה להתפשט בלי סוף וגם הגבורה נוטה לצמצם עצמה כליל, והרי זה עולם התווה דאית ביה חד סמכא, ורק מידתו של יעקב מידת האמת והתפארת היא עולם התיקון דאית ביה ג' קוין והוא עומד בקו האמצעי ומקיים את העולם. וביקש לבן לעקור את הכל הוא כללות העולם תפארת ישראל, וגם ז"א נקרא בכללותו תפארת, וגם מידת יסוד צדיק עולם שכל העולם נשען עליו נקרא 'כל' וביקש לעקור את הכל, וכשנולד יוסף שטנו של עשוי היה יכול יעקב לברוח מביתו של לבן כי כבר הושלם יסוד הבנין בקו האמצעי.

ועל זה רמז בעל ההגדה באמרו: צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל, שנאמר 'ארמי אובד אבי, ויירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב'. כי פרעה הרשע ביקש לעקור רק את הזכרים שהוא קו ימין וכפר במידת ההשפעה העליונה, אבל לבן ביקש לעקור את הכל הוא הקו האמצעי.

הנה תיבות 'צא ולמד מה' בגי' ר"ו כמנין גבורה, והיינו שביקש לבן שישאר העולם במידת הגבורה והצמצום ולא יבוא לידי תפארת המכריע בין חסד לגבורה, ובכך יפול יסוד העולם. ואמר הכתוב 'ארמי אבד אבי ויירד מצרימה' שעולה בגי' תתע"ו ועם 'גבורה' שבגי' ר"ו, הרי זה כמנין 'תפארת' עם האותיות.

והמשיך הכתוב ואמר 'ויגר שם במתי מעט' שרומז על צמצום ומיעוט, 'במתי מעט' גי' 'אל תספ', אבל הקב"ה הפך את מחשבתו הרע ונעשה להיפך 'ויהי שם לגוי גדול עצום ורב' בהתפשטות, ששה בכרס אחד הרומז על אות ו' שכנגד תפארת ויסוד, וסימנך 'במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום' בגימטריא כמנין תפארת"ת יוס"ף עם האותיות והכולל. כי מידת הגבורה הוא רק צמצום, אך תפארת ויוסף הוא קו האמצעי המכריע שבכוחם נתרבו ישראל כנזכר.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו

'והיא' בגי' כ"ב, סוד כ"ב אותיות התורה, לרמז

שנגאלו בזכות שלא שינו את לשונם, הוא לשון הקודש המיוסד על כ"ב אותיות. ודע כי האותיות עצמן ירדו לגלות ונתבררו בכור הברזל, כי ישראל הם סוד האותיות, ואימת (פנ"י קידושין ל' ע"ב) כי ישראל ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה, ובצאת ישראל בבירור גמור באו להשגת כ"ב אותיות התורה בהר סיני, והבן.

מה העבודה הזאת לכם

סדר היציאה ממצרים התחיל עם שה לבית אבות ונתינת הדם על שתי המזוזות והמשקוף, וכל זה הוא באופן מדוייק, ויש בזה יסודות גדולים לכל בר ישראל איך לצאת ממצרים הפרטית, וכמאמרם (שמו"ר טז, ב) משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה, ואח"כ זביחת הפסח של ע"ז ונתינת הדם לאות על הבתים וכו', ובלא זה לא היה אפשר לצאת ממצרים.

והרשע שאומר 'מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לוי' וכו' ועליו אומרים 'כפר בעיקר', ואין הפירוש שכופר בעיקרי האמונה וכופר בהקב"ה, כי יתכן שמאמין מאוד באלקי ישראל, אלא שכופר בכל מהלך הדברים של יציאת מצרים, ולכן אמר 'לכם, ולא לוי', שלא רצה ליקח שה ולא אגודת אזור ולא שם על המשקוף וכו', ולכן אומרים עליו שכפר בעיקר, היינו שלא השתתף כלל בכל מהלך היציאה ממצרים, וכפר בעיקר יציאת מצרים, שחושב שהיה נס בלי סדר זה של משכו וקחו לכם, ונמצא עיקר חסר מן הספר. וגם בזמנינו באם חושב שיוכל לצאת מתוך המיצרים בעודו שקוע בטומאה נמצא כופר בעיקר יציאת מצרים, וצריך להיות משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה.

דם ואש ותמרות עשן

ענין כוס של ברכה שנוהגין לשתות ממנו, הוא משום שהברכה הנאמרת על הכוס שורה על היין, כי יש כח סגולי לקדש את היין על ידי הברכות הנאמרות עליהם, ובפרט האותיות הקדושות שעל ידי הוצאתן מהפה באופן ראוי יש בכוחם לשנות הבריאה כאמרו (ישעיה נא, טז) 'ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ', והאדם השותה את היין מתמלא ברכה בקרבו. וזה לעומת זה עשה האלקים, כשאומרים בליל פסח על הכוס דם ואש ותמרות עשן' נוהגין לשפוך היין ששורה עליהם דיבורים שאינם טובים, ועל כן ראוי להקדים תחילה הדיבור ואחר כך לשפוך היין ולא לשפוך תוך כדי האמירה.

הלל היה כורך פסח מצה ומרור

סוד הדבר, כי פסח הוא בחינת כתר, כי פסח במילואו כזה: פ"א סמ"ך חיי"ת עולה כתר, ומצה היא מוחין דאבא שהוא אור החכמה. והלל היה כורך הכל יחד, וזהו הרמז 'פסח מצה מרור' עולה בגי' דא היא הכתר והחכמה'.

בפזמון חד גדיא

ח'ד גדי'א תרי זוז'א סופי תיבות בגי' ו' והוא כפול ב' דאיכא תרי זוזי, הרי י"ב, תוסיף לכך עוד מנין ס', דהא איכא ב' זוזי וכל אחד עולה ל', הרי ע"ב שהוא אבא דהיינו חכמה, וזה סוד 'די זבין אבא' היינו אבא שלוקח את החכמה שהוא ע"ב לעצמו, בסוד יהב חכמה לחכימין, וזהו 'די זבין' עולה ס"ג [עם י' אותיות], דאבא ואמת זיווגיהו תדיר. ואבא ואמת זבין גדיא שרומז על הדעת הכולל ב' עטרין דאבא ואמת, כמאמרם ז"ל (קה"ר ז, א) 'דעת קניית', כי גדי בגימ' אהו"ה שהוא שם הדעת, והוא גושפנקא רבה דעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ורצה בזה לייחד הבריאה אל שורשה בג' מוחין עילאין אבא ואמת והדעת היוצא מהם.

מצות ביעור המץ

הטעם שצריך לבדוק אחר החמץ ואין די בביטולו
ומן התורה בביטול בעלמא סגי, לחשבו כאין, כי באמת כל הקליפות הם אין ואפס ותהו, ואין בהם ממש, הבל וריק, והוא מעין העתיד, ביטול הקליפות בכללות. אבל מדרבנן צריך עוד בדיקה, כי צדיקים נדמה להם כהר (סוכה נב.), אף אחר שחיתתו וביטולו, כי הם הפכוהו לטהרה לעבודת השם יתברך, ובחינה זאת קיימת אף אחר ביטולו, כי נתקדש בקדושתו, אבל צריך בדיקה לאור הנר, תורה ומצות אור ונר (-ע"פ הפסוק (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור), להפכו לקדושה על ידי תורה ומצות, וצריך בדיקה וחפיזוש יתירה, שלא יטעה את עצמו ולא יתפשט.

(אוצר החיים, שם)

ע"י זהירות ממשוה חמץ זוכין בכזית מצה לאמונה שלימה

ומצה שמורה בלי פגם באמונה שלימה, והזהיר ממשוה חמץ יזכה על ידי כזית מצה לאמונה שלימה, שהרי אין פגם בשורש זה, ולא ניפגם אלא ע"י מינות אלהים אחרים, חמץ אלהי נכר, ובמצה נכנסין לאמונה, אור קדמאה כתנת אור אלוה קדישא דקב"ה.

(זהר חי פרשת ויחי, דף רכו:)

הנשמר ממשוה חמץ ניצל ממרה שחורה וזוכה לשמחה

להעלות בחג הפסח כל (יראת נפילות) יראות נפולות] של מרה שחורה ועצבות, ליראה (אמיתות) [אמיתית]. ולזה סגולה גדולה, הנשמר ממשוה חמץ בכל החומרות שיוכל לנהוג, ובשמירה יתירה, ינצל כל ימיו ממרה שחורה, ויהיה לו לב שמח לתורה ועבודה כל ימיו.

(היכל הברכה פרשת משפטים, דף רב:)

ע"י יחוד שמו ית' מבערין הקליפות

וזהו 'תשביתו' במספר 'שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד', בזה משביתין ומבטלין קליפה שאר מבתיכם, בית שאר, מינות, משביתין עם קבלת אחדות אמונת אלהותו יתברך.

(זהר חי פרשת בא, דף מ.)

מצוות ביעור חמץ - השבתת היצר הרע

ובא בתורה הציווי לשמירה מחמץ, 'לא יראה נגד עין' רואה, ולא ימצא בבתיכם' שהוא 'בתין' דלב תרין חללין, 'לא ימצא שם שאור' המחמץ, והוא נגד לב חומד, ובא לשון 'תשביתו' להשבית אויב מהמעשה הרע, שכלי מעשה ינוחו ויתעצלו מעבירות, ועין ולב וכלי מעשה, הן שלש ראשונות, מים אש רוח, וצריך שמירה מחמץ.

(עשירית האיפה פרשת צו אות ג', דף נ"א:)

עניני אכילת מצה

המצות עגולות כדי לרמז שאנו מצפים למילוי פגם הלבנה

בדבר מצה עגולה יש לנו רמז למה צריך להיות מצה עגולה, כי בעוה"ר הלבנה היא בגלות חסרה, ואי"ה בביאת המלך המשיח תתמלא פגימת הלבנה בשלימות, וכמו שהיתה קודם מיעוטה (ראה פסחים סח.), וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל, ומרמזין זה במצה של

מצה לעשותה עגולה, לרמז שאנו מצפים ומייחלים לזמן שבו יהא מילוי הלבנה כראוי.

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע - מתוך מכתב לקובץ 'המאור גליון עג'

עוד בענין סוד מצה עגולה

למלוי דברי בני הרה"צ רבי שלום סאפרין (שליט"א) [זיע"א] מעיה"ק ירושלים ת"ו, במש"כ טעם למצה עגולה. הנה הפייטן יסד בפיוט לשבת פ' החודש "דבר אור יקרות לקפות, החודש אשר ישועות בו מקיפות", ונראה לפרש, כי אחר גלות מצרים הבדיל הקב"ה את הירח לישראל שיקבעו על פיו את חשבון מולדותיהם, ואמרו חז"ל (מכילתא בא) הראה לו הקב"ה למשה וכו' ואמר לו כזה ראה וקדש. והנה צורת הלבנה, שהיא סמלן של ישראל, פעמים שהיא עגולה (באמצע החודש), ופעמים שהיא פגומה (בתחילת החודש ובסופו), וזהו הענין מה שהסנהדרין יושבין כחצי גורן עגולה, שנא' (שה"ש ג, ז) "שרך אגן הסהר וגו'" (סנהדרין לו:), ומובא בזה"ק שלבנה ג' שמות, ירח, לבנה, סהר, וסוהר שמה כשהיא פגומה עיי"ש.

ברם לעת"ל יתן הקב"ה גם את השמש לישראל לחשב על פיה, והשמש היא תמיד עגולה, ואינה פגומה בשום זמן, וכן ישראל אז יהיו לעולם בשלמותם, וזש"נ (תענית לא). עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים. היינו עיגול שלם, ואחז"ל (ראש השנה י:) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל.

וזה כוונת הפייטן, "החודש אשר ישועות בו מקיפות" היינו שישראל יתעלו אז למדרגתם הכי עליונה, להיקף השלם, ורמז למתן השמש לישראל בעת הגאולה האחרונה. ע"כ עושין המצה עגולה, זכר לגאולה העתידה, אבל כעת בגלותנו פורסין המצה, חציה לאפיקומן במקום קרבן פסח, שחסר לנו בעוה"ר פסח בגלות, וחציה לפרוסה לחם עוני, ומה דרכו של עני וכו', ומברכין על הפרוסה, הרומזת לגלותנו עד שהקב"ה יגאלנו ב"ב.

רביה"ק בעל הפרי חיים זי"ע מתוך מכתב לקובץ 'המאור גליון עג'

בזכות מיכלא דמהימנותא נזכה לגאולה העתידה

כל דכפין ייתי ויכול וכו'. ...שכל מי שמקבל עליו אמונת אלוקי עולם כראוי, אזי חוט של חסד נמשך עליו, כאשר היה בארץ מצרים שהקב"ה עזר להם מקודם הזמן ד' מאות שנה, מצד חסדו של מקום שגבר עלינו שלא מצד מצותיהם, כמבואר בספרים הקדושים, ולא היתה התעוררות דלתתא כלל, וזה היה רק בזכות האמונה כאמור. וזה מרמז בעל ההגדה כל דכפין, היינו סובב והולך על העת הזה גלות המר הזה שאנחנו בו בעונותינו, דכפין מקדושה ומן אמונת אלוקי עולם כראוי, ולכן סבבנו פרים רבים ועול הגלות וגזירות קשות, יען שאנחנו אין לנו אמונת אלוקי עולם כראוי, וזה מרמז 'כל דכפין'. ועל זה נתן לו בעל ההגדה עצה, שיזרוק כל הדעות הזרות ויקבל עליו אמונת אלוקי עולם כראוי, ויאכל מצה המרמז על אמונת אלוקי עולם כראוי, שיקבל הכל באהבה כאשר היה במצרים, שקבלו עליהם עולם מלכות שמים כראוי, אז נגאלו ממצרים בזכות האמונה, ובזכות האמונה עתידין להגאל.

וזה כל דכפין מן מצות ומן אמונת אלוקי עולם, ייתי ויכול מצה הקדושה שנקרא בזהר הקדוש 'מיכלא דמהימנותא', אז יחיש לנו הקב"ה הישועה כמו אז, 'חישב את הקץ לעשות' קודם הזמן של ד' מאות שנה, בזכות אמונה נגאלו ובזכות האמונה עתידין להגאל, וזה ייתי ויאכל.

(פרי חיים)

מצות קרבן פסח

אכילת קרבן פסח להורות שאף בגלות היכולת בידינו להתקדש ולהיות נזונים מאור השכינה

עיקר טעם פשוט של אכילת פסח, להורות שנכפין כל אלהים אחרים, וכל השרים של מעלה. והשפע והאור הנשפע עלינו, הוא מאור השכינה הקדושה, ולא מסיטרא דילהון.

וטעם פסח, לסוד (-ר"ת) פ"א י"ס סא"ל חת"ך, שמות הפרנסה הנשפעין מהשכינה, להורות, אף שאנו בגלות, יכולת בידינו להתקדש, שנהיה נזונים מאור השכינה ולא על ידי שרים. וזה טעם ירידת יוסף למצרים כמבואר באלשי"ך (-בתורת משה פרשת ויגש (פרק מה פס' ג-טו ד"ה ויאמר יוסף וכו') וזה לשונו: על כן אלהינו מרחם לבלתי נאבד, חשב מחשבות לעשות באופן שלא נסתופף תחת צל מצרים, ולא תבא פרנסתנו אלינו מתחת ידו לפחות בבואנו שמה, כי אם מתחת יד שכינתו יתברך, ועל כן עשרים ושתים שנים טרם עת גלות מצרים, עלתה שכינה שמה וכו' כי הלא השכינה בעצמה היא היתה המשתררת שמה זה עשרים ושתים שנה באמצעות יוסף וכו').

ואכילה הוא בלילה, שאנו אוכלין בגלות שדומה ללילה, תחת יד השרים, אף על פי כן אנו בני מלכים, ואוכלין מאור השכינה וכו', ולזה רמז רוח קדשו של רש"י (שמות יב, יא) פסח לשון פסיעה מלבר, והבן היטב וכו'. ורמז מצוה זאת, לקדש עצמינו בקדושת אכילה, שנהיה נשפעין בכל צרכינו מאתו יתברך קדושת השכינה, ויהיה ה' נגדו בעת אכלו ושתייתו.

(אוצר החיים פרשת בא, דף נ:)

טעם החיפזון כדי שלא יוכלו לקטרג על הגאולה

ולכן תאכלו בחפזון, כי בעת עליות למדריגה שאין משיג אותו מצד עוצם הכנת קדושתו, צריך שיהיה בחפזון, שלא יקטרגו עליו ויעמדו עליו הגולנים לחטוף ממנו, ונכתב בוא"ו, כי כביכול הוא (-הקב"ה, שמרומז בוא"ו) היה נחפז ומיהר לגאלם שלא בומנם האמית, שלא ישתקעו ויאבדו בין הקליפות בהכנסם לשער החמשים של צד שכנגדו, וזה הוא חפזון שכינה כביכול (תיקונים דף קמו:) קאי על המלאך הגואל שנחפז.

(היכל הברכה פרשת בא, דף סט:)

הטעם שפסח דורות אינו צריך להיות בחפזון

מה בין פסח מצרים לפסח דורות, פסח מצרים וכו', ונאכל בחפזון בלילה אחד (פסחים פ"ט מ"ה).

מה שאין כן לדורות שאינו נאכל בחפזון, ואם תקשה מאי קמ"ל, דלאיזה ענין יחפזו לדורות, ולזה דקדק התנא, ואמר בחפזון בלילה, היינו שהיו אוכלין 'בלילה' בחפזון, ולמאי היה זה החפזון, הרי לא יצאו מפתח ביתם בלילה, אלא על כרחך חפזון שכינה (כמבואר בתיקונים דף קמו:), שלא היה הגאולה בשלימות כמו לעתיד, דכתיב (ישעיה נב, יב) 'כי לא בחפזון תצאו', אם כן הוי"א דגם לדורות יאכלו בחפזון, דהרי עדיין לא נשלמה גאולה שלימה, ולזה קמ"ל דאינו נוהג.

ואם תקשה, לפי אמת טעמא מאי לא בעינן חפזון לדורות, לזה מתרץ (-ונאכל בחפזון בלילה) אחד, דהיינו שבמצרים היה עוד חסרון, שאף לאותו הגאולה, שהוא אינו על השלימות, לא זכינו בהם מצד מעשינו, אלא מעוצם רחמיו, ולזה אכלו את הפסח נחפז, כמו שאוכלין דבר שאינו מתוקן, והא ראייה שלא נהג חימוצו אלא יום אחד, ותיכף חזרה הטומאה למקומה, ולכן היה החפזון, מה שאין כן לדורות, שזכינו על ידי התורה לכמה מעלות ומדריגות טובות (-ולזה מרמז תיבת 'אחד' במשנתנו, דנאכל בחפזון מחמת היות איסור חימוצו יום אחד בלבד), והתנא במלין קצרים השמיענו הכל, דוק ויונעם לך.

(עצי עדן פסחים פ"ט מ"ה)

ביאור שתי הגירסאות בענין 'חייב אדם לראות את עצמו' או 'להראות את עצמו'

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים (פסחים קטז:). הנה יציאת מצרים כוללת שתי יציאות, האחת ביום הראשון של פסח והשנית ביום השביעי שחזרו לאחוריהם. ומובא בתוספתא (ריש פ"ב דברכות) שצריך להזכיר קריעת ים סוף בכל יום כשם שצריך להזכיר יציאת מצרים בכל יום. כי לא נשלמה גאולת יציאת מצרים עד לגילוי של קריעת ים סוף.

והענין בזה הוא, כי שתי סוגי גאולות הם. הראשונה גאולה גופנית, והשנייה רוחנית. כי בגאולה ראשונה יצאנו ברשות פרעה מעבודת לחירות לענין השעבוד הגופני, ובשניה שבה קרו הניסים של בקיעת ים סוף וכו' יצאנו נגד רצון פרעה ואז יצאו מאפילה לאורה לגבי השעבוד הרוחני. וכדאיתא באוה"ח הק' על הפסוק 'ויהי בשלח פרעה את העם', כי מאחר שפרעה שילח את בני ישראל ממצרים, לכן עדיין לא היה ניכר אפסיות פרעה, והיה צריך לנס קריעת ים סוף שבו נתגלה ביטול קליפת פרעה וביטול הטבע לגמרי, והיו צריכים דווקא לגאולה הזאת השנית ולא הסתפקו בגאולה אחת הגשמית בכדי להראות דרך של מסירות נפש לדורות לסמוך אך ורק על השי"ת.

ואפ"ל שזה תלוי בשתי הגירסאות, האחת היא 'בכל דור ודור חייב אדם לראות' את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, והשנית היא גירסת הרמב"ם (חמץ ומצה פ"ז ה"ו) 'בכל דור ודור חייב אדם לראות' את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים, וכדאיתא בכמה ספרים קדמונים בלשון זה. וצ"ב מה ענין של 'להראות', למי הוא מראה, האם לעצמו או לאחרים.

ואפ"ל שהגירסא 'להראות' את עצמו קאי על יציאה ראשונה שאז יצאו גופי בני אדם מהשעבוד הגשמי, ולצורך זה סגי בהנהגה חיצונית של חירות, ולכן מראה עצמו לעצמו ולכל הסובב בלבוש נאה ודרך הסיבה וכו' כעבד שנשתחרר, ואילו הגירסא של 'לראות' את עצמו, מתייחס על היציאה הרוחנית של צורך כך יש לראות עצמו בן חורין ובר דעת שעושה ככל העולה על רוחו, כל אחד לפי מדרגתו, אשר ענין זה של חירות רוחנית לא שייך בעבד, שאין לו דעה עצמית שהרי הוא משועבד לאדונו, ואין הוא רשאי לסרב לו.

הגאולה הפרטית הגשמית קודמת לפני הגאולה הכללית הרוחנית

ולפי דברי אדונינו **הבעל שם טוב** עיקר הגאולה היא ענין של 'קרבה אל נפשי גאלה', היינו גאולות פרטיות רבות ומהם צומחת גאולה כללית, כדאיתא

בספר בעל שם טוב על התורה (פר' בראשית אות קסו) בשם הספר תשואות חן (פר' וארא): "אמר הבעל שם טוב ז"ל בענין הכתוב (תהלים ס"ט) קרבה אל נפשי גאלה שהוא תפלה על גאולה פרטית של הנפש שלו מגלות היצר הרע, וכשיגאל כל אחד גאולה פרטית, אז יהיה אחר כך גאולה כללית, ויבא משיח במהרה בימינו אמן, וידעו אותו מקטנם ועד גדולם לעשות הכל לשמו יתברך בלבדו".

ולפי האמור לעיל שעיקר הגאולה הרוחנית היה בשביעי של פסח בו יצאנו לחירות ונעשינו לעם וקרובים לקב"ה לקבל התורה, ואילו ביום הראשון היה רק גאולה גופנית וחיצונית, יש להבין מדוע עיקר זכרון הנס הוא בליל הסדר דייקא שאינו אלא גאולה גופנית וכנ"ל, ועוד קשה שיו"ט אחרון אינו אלא שביעי וכעין השלמה לראשון, משמע שהראשון עיקר.

ואפ"ל שיציאת מצרים בכללותה היו בה שתי בחינות, הראשונה היא הפסקת העבודות, והשנית הוא שנבחרו כללות ישראל לעם בבחי' 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' (שמות כ ב) וכמאמר הכתוב 'היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך' (דברים כא ט), וכן אמר הכתוב 'בנים אתם לה' אלקיכם' (דברים יד א) וכן כיו"ב.

והנה הפסקת העבודות נעשתה ברגע אחד, כמו עבד שמקבל גט שחרור מאדונו וברגע כמימרא הופך בן חורין, על ידי פעולה חיצונית שפושט בגדי עבודת ולובש בגדי בן חורין, כפי גירסת "להראות" את עצמו, שהוא בחיצוניות וכנ"ל.

אבל הגאולה הפנימית של 'היום הזה נהיית לעם' מחייב את האדם לראות ולחשוב ולהכיר באופן פנימי למי הוא מתקרב ולמי הוא נעשה לעם, כפי הגירסא "לראות" את עצמו, וזו כבר עבודה גדולה, להכיר בעצמו ענין זה, וזה ענין רוחני גרידא, וכידוע כל ענין רוחני צריך שיקדים אליו כלי גשמי. ולכן צריך להקדים הכלי הגשמי של היציאה הראשונה, לפני היציאה השניה שהיתה רוחנית.

הקדמת המסירות נפש כגשמיית שהיא הכלי לבקיעת ים סוף הרוחנית

ובעבור זה היה צריך את המסירות נפש של ישראל על שפת הים, וכמו שבארנו כמה פעמים שבני ישראל ניצבו על שפת הים כאשר הים מלפניהם והמצרים מאחוריהם, והגיעו לביטול עצמי ולמס"נ בבחי' 'עתיק' בחי' 'מה תצעק אלי דא בעתיקא תליא'.

כי עבד אין לו דעת עצמית כלל ועיקר, כי איננו רשאי להתנגד כלל לציווי האדון וכנ"ל, וצריך קודם לבטל מעליו האדנות של המצרים, שזו היציאה הראשונה, ואז נשאר מוכן לקבל

עליו עול מלכות שמים. שזו היציאה השניה. ולכן החזירם משה רבנו עליו השלום לפי החירות. [אולי אפשר לדרוש גם כאן, אל תקרי חירות בחולם אלא אלא חירות בצירי, כמ"ש מאחז"ל (אבות ו ב) ואומר (שמות לב טז) "והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות", אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה], והעמידם על ים סוף לעשות להם גאולה רוחנית. דאל"כ מה הועלנו ביציאה ראשונה, הרי נהיה ככל העמים.

ואפשר שזה עומק העניין שהמגיד הגדול ממעזריטש ביאר פעמים רבות בספריו שבעבודת השם צריך קודם היראה ואח"כ האהבה שמקבל בדרך ממילא. כי תחילה צריך להקדים היראה שהיא הביטול של כל המסתירים והמפריעים, וממילא הוא מוכן ומוכשר לקבל עליו האהבה שזה עצמות הקירבה להקב"ה בבחינת 'היום הזה נהיית לעם' וכו', כי היראה יוצרת את הכלי לקבל את האהבה.

ואפ"ל שזה עומק העניין של בקיעת הים שהיתה כנ"ל לצורך רוחני שגם היו צריכים למס"נ בפועל בגוף ואח"כ נבקע הים. שאין שום דבר רוחני ללא הכנה גשמית. וזה ענין קפיצת נחשון בן עמינדב ראשון במסירות נפש ורק אז נבקע הים, כי לכאורה קשה, הלא כשמרעה נטה ידו על הים מיד נבקע, וא"כ מה צריך למסירות נפש של נחשון בן עמינדב, אלא שאין דבר רוחני נעשה ללא כלי גשמי כידוע, כפי שמצינו לגבי פך השמן של אלישע הנביא, והקפיצה לים של נחשון היתה הכלי ודו"ק, וכנ"ל.

ולפ"ז יתברר כמין חומר מה מקום עתה בליל שביעי של פסח לשירת הים שזה ביטוי הכי גדול לאהבה, כאמור "אשירה נא לידי שירת דודי לכרמו" (ישעיה ה א). אם דודי הוא, מלשון ידידות - הרי הוא ראוי לשירה. וזכו לקרבת ה' ולגילוי שכינה שלא היה מעולם גילוי כזה, כדאיתא (עיי' סוטה ל ב) דרש רבי יוסי הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה. וכיצד אמרו שירה עולל מוטל על ברכי אמו ותינוק יונק משדי אמו כיון שראו את השכינה עולל הגביה צוארו ותינוק שמט דד מפיו ואמרו זה אלי ואנוהו שנאמר (תהלים ח ג) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז היה רבי מאיר אומר מנין שאפי' עוברים שבמעיי אמן אמרו שירה עיי"ש. כמאחז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן על נהר כבר (מכילתא דשירה בשלח ג).

יעזור השי"ת שהגאולה של אז תעמוד לנו גם עתה, כידוע שהכל בא בסוד עש"ן [עולם שנה נפש], וא"כ גם בזמנינו מתעוררים ממש כל האורות והניסים שנעשו אז, גם בגאולה פרטית משעבוד לגאולה גשמית וגם בגאולה כללית מאפילה לאורה רוחנית, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אכ"ר.

חג הפסח במחיצת הבעל שם טוב זיע"א מתוך אוצר ספרי רבוה"ק מקאמאדנא זי"ע

לעושה נפלאות גדולות שביעי של פסח בעיר אינסטאנבול

מיד שמע הריב"ש טוב כרוז מן השמים: ישראל בן שרה לא יהיה לו חלק לעולם הבא, כי מטריח הוא להקב"ה שיברא בריה חרשה והוא חוץ לדרך הטבע. כי היא איילוניית גמורה שאינה יכולה לילד לעולם.

וכשמע הריב"ש טוב כרוז הנ"ל מיד שמח שמחה גדולה ואמר עד עתה היה לבי דופק שמא כל עבודתי אינה לשם שמים והוא על מנת לקבל פרס, ועתה ששמעתי שלא יהיה לי חלק לעולם הבא אז יהיה עבודתי להקב"ה דווקא על מנת שלא לקבל פרס, וכל עבודתי ותפילתי מהיום והלאה יהיה כולה לשם שמים.

מיד כשאמר הריב"ש טוב דיבורים אלו עשה למעלה עת רצון גדול איך לשער, ובעבודה כזאת אמיתית תיקן הכל. ואמר לו רבו אחיהו השילוני הנביא שהיה זה לנסיון ועל ידי שעמד בנסיון זה תיקן הכל, והאשה הנ"ל היה לה בך של קיימא כמו שנשבע לה הריב"ש טוב.

ובליל פסח ההוא נסע המלך לטייל עם המשנה שלו שהיה עמלקי, ושאל המלך מה זה האור בבית היהודים בלילה זאת, ואמר לו המשנה זה עושין על אבידות מלכות אחת, ואם יאבד מלכותך גם כן יעשו כזה. ונתמלא חמה ומסר לו כתב בשם ובטבעת המלך בבקר להשמיד את כל היהודים שבעיר.

ומרן הקדוש הריב"ש טוב ראה כל זה ברוח קדשו, ושלא אחר גביר אחד קרוב למלך וסיפר לו הענין. ושאל לו הגביר מה לעשות לזה, ומרן היה מפורסם שם לאיש אלהים אף בבית המלכות אחר כל המופתים שעשה שם, ואמר לו מרן, לך לאם המלך ותאמר לה שיש לך דבר נחוץ לדבר עמה, ותספר לה כל המעשה. ואם תשאל לך מנין אתה יודע דבר סתר כל כך מה שאין אני יודע, תאמר לה משמי ותאמין לך. ואמור לה משמי שתלך תיכף אל המלך ותקיץ אותו משנתו, ותאמר לו אביך המלך בעלי בא אלי מן העולם עליון ואמר לי שזאת הלילה עשית דבר שאינו הגון עד שמרעישין עליך בשמים הרבה, ומרה יהיה בסוף.

והמלך כשמעו את דברי אמו האמין לה הרבה כי ידע שלא נתגלה לשום אדם, ותיכף שלח אחר הצר הצורר וצוה לחתוך ראשו ולהשליכו לכלבים, כי זה נימוס המלך כשנותן כתב פתאום וכתוב וחתום בשם ובטבעת המלך על ידי פיתוי אדם ואחר כך רואה שזה עצה נבערה וכוונת המפתה לא היה לטובת המלך כשממיתין המפתה תוך שלשה ימים בטל הכתב והאגרת.

נתיב מצוותך, נתיב אמונה, שביל א' אות ט'

וכשראה רבינו הריב"ש טוב באיזה מעמד הוא עומד אז, ולא עוד אלא שהקב"ה מנסה אותו ולקח ממנו כל המדריגות הקדושות, אף כל התורה שהיה בו, ונשאר איש פשוט עד שלא היה יודע לדבר שום דבר בלשון הקודש, ומיד בא אצלו הס"מ הרשע ימח שמו ואמר לו: ישראל, ראה מה שהקב"ה עושה לך מוטב וכו'.

וכשראה מרן שצרתו צרה גדולה שבא נפשו עד שאול, השיב לו הריב"ש טוב זה"ה: מה יהיה כשאני אהיה איש יהודי פשוט בלי שום מדריגה, אבל איש פשוט רשאי לומר שמע ישראל וכו' כי שם איש יהודי איני רוצה להפסיד, ואמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

מיד כשראה הס"מ שאיך דבריו נשמעין לפניו, מיד ברח ממנו. וכשברח, מיד אמר הריב"ש טוב, רבון העולמים אני חוזר לביתי אני לא אסע עוד לארץ הקדושה. מיד ברגע זו בא לו בחזרה כל המוחין ומדריגות גדולות כמו שהיו לו מקודם, ובא אליו אחיה השילוני רבו והראה לו היכן היה, היינו שהיה עומד סמוך לשער החמישים דטומאה, וברגע אחת אם לא היה חוזר לעצמו ואומר שמע ישראל וכו' אני איש פשוט וכו' אבל שם איש יהודי וכו' מיד היה בא לאיתנו הראשון רח"ל, והוציא אותו ובתו מרת אדיל ע"ה מן היס הגדול והעמידם על היבשה סמוך לאיזה ישוב, וברגע הביאו בחזרה לעיר סטאמבול ומשם נסע תיכף לביתו.

כשנסע אז לביתו היה מוכרח לחוגג את חג המצות בעיר גדולה סטאמבול, ושמעו אשה אחת מארץ רוסיא שהריב"ש טוב לא נסע לארץ ישראל והוא נוסע לביתו בחזרה, ועל חג המצות יהיה בעיר סטאמבול, והיתה יודעת שלא יהיה לו על חג הפסח כל צרכיו כפי דרכו בקודש, והאשה הזאת היתה עשירה גדול אין לשער, ולא היה לה כל הימים, בנים וקנתה מלבושים נאים ומשובחים וכלי כסף וזהב ותכשיטים אין לשער וכן כל המאכלים ויין ישן על כל חג המצות, והביאה כל זאת לעיר סטאמבול עבור הריב"ש טוב. והיה להריב"ש טוב כל מי החג כל ההצטרכויות שלו בהרחבה גדולה.

והאשה הנ"ל לא בקשה מהריב"ש טוב שום ענין, דבר גדול וקטן, קודם חג הפסח. ואחר חג קרא לה מרן ושאלה מה את בעית, וכל מה שאת צריכה לאיזה ישועה אתן לך. אמרה לו, רבי, איך לי בנים זה עשרים וחמשה שנים כשנשאתי עם בעלי, ואשה הזאת היתה איילוניית גמורה. אז תיכף ומיד השיב לה הריב"ש טוב נשבע אני בחיי עולמים שבשנה זו תפקדי בבן זרע של קיימא ואת חובקת לך בן.

רבינו הקדוש אור החיים אמר עליו מרן הבעש"ט, שנשמתו מרוח דוד של אצילות, ובכל לילה שמע תורה מפי הקדוש ברוך הוא, ורוב קדושתו אי אפשר לכתוב, והיה מיורדי המרכבה וגילוי נשמות ומדריגות רוח הקודש באמת, ומרן הקדוש (הבעש"ט) היה נפש דוד דאצילות והיה רוצה שיתקשרו ביחד: נפש רוח, ויתגלה הנשמה וחייה דאצילות ויהיה הגאולה האמיתית.

ושאל אותו (את האוה"ח) ע"י גיסו הקדוש ר' גרשון מקיטוב אם אפשר שיסע לירושלים ויתראה עם הקדוש (האוה"ח) פנים בפנים, והשיב (האוה"ח) שיעיין ויכתוב בעת שרואה את צלם דמות תבניתו (של האוה"ח) בעולמות עליונים, אם הוא רואה את כל אבריו ודיוקנו, אם לא, והשיב מרן הקדוש (הבעש"ט) שאינו רואה את עקביו ואמר הקדוש (האוה"ח) שלא יטריח את עצמו כי לחינם יהיה טרחתו. ומרן (הבעש"ט) לא השיג האגרת הזאת, ומסר נפשו ונסע בימי החורף.

ובחג הפסח היה בעיר סטאמבול, ושם עשה נוראות ונפלאות, עד שנשמע בבית הקיסר, והיה מה שהיה, והוצרך לברוח בספינה, ואמרו לו מן השמים שיחזור ולא רצה, ולקחו ממנו כל המדריגות, אף תורתו ותפילתו, שלא ידע לומר ברוך בתוך הסידור, שלא הבין האותיות ואמר מה בכך אסע עם הארץ ובור אל הצדיק אור החיים לארץ הקדושה, וקיבל הכל עד שנשברה הספינה, ובתו הצדקת אדל טבעה בים, וצעקה אבי הרחמן היכן אתה שאין אתה רואה בצרתי, ומרוב צערו וצרתו, וגם שנסתלקו ממנו המדריגות וכל הקדושה, בא אליו הס"מ ימ"ש, ואמר לו מה שאמר, וכשראה צרתו צרה גדולה שבא נפשו עד שאול, אמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, רבון העולמים אני חוזר לביתי, ותיכף בא אליו רבו המובהק אחיה השילוני הנביא, והראה לו היכן היה, וברגע הביאו בחזרה לאינסטאמבול ומשם נסע תיכף לביתו, ומזה תראה גדולת רבינו הקדוש אור החיים, ומתוך ספרו ניכר אורו וגדולתו.

וכשהיה נוסע בספינה על היס הגדול נשבר אז כל הספינה עד שלא נשאר ממנה אלא דפים אחדים, ואמרו לו מן השמים שיחזור ולא רצה, ולקחו ממנו כל המדריגות, אף תורתו ותפילתו שלא ידע לומר ברוך בתוך הסידור שלא הבין האותיות, ואמר מה בכך, אסע עם הארץ ובור אל הצדיק 'אור החיים' לארץ הקדושה, וקיבל הכל. ואחז עצמו על דף קטן, וגם בתו הצדיקת מרת אדיל ע"ה היתה גם כן אוחזת בדף אחת קטן טבעה בים, והיתה צועקת בקול גדול לאביה: אבי אבי היכן אתה, ומי אתה, היכן כוחך הקדושה והגדולה, ומה יהיה.

ארבע כוסות

ד' כוסות כנגד אברהם יצחק יעקב דוד

פסח הוא כנגד מרכבה עליונה, שהם אברהם יצחק יעקב דוד [וכו.]. ומרכבה זו הנרמזים בד' כוסות של פסח בד' גאולות כדברי רז"ל, וזהו **הוצאתי אתכם** כנגד אברהם, שהוציא הקב"ה ג"כ לאברהם מאור כשרים. **הוצאתי אתכם** כנגד יצחק, ע"י שהציל אותו הקב"ה בעקידה. ו**גאלתי אתכם** כנגד יעקב, והוא במה שגאל הקב"ה את יעקב מלבן. ו**לקחתי אתכם** כנגד דוד כדאמר לו הקב"ה (שמואל ב' ז, ח) 'אני לקחתיך מן הנה מאחר הצאן להיות נגיד על עמי ישראל', נמצא שהמרכבה אברהם יצחק יעקב דוד הם בפסח.

(דמשק אליעזר פרשת ויחי, דף רכו:)

הא לחמא עניאי

הקב"ה מפרנס את בני" בלחם עוני כדי שיתפללו אליו תמיד

אי" בש"ס (פסחים קטו): **לחם עוני לחם שעוני עלי דברים הרבה, דבר אחר לחם עוני לחם עני כתיב מה עני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה.** ושני הפירושים עולים לכוונה אחת, על פי דברי חכמינו ז"ל (יומא עה). שהקב"ה קלל את הנחש עולה לגג מזונותיו עמו יורד לארץ מזונותיו עמו כי עפר לחמו, וצריך ביאור היכן הוא הקללה בזה, והלא מזונו מזומן לו בכל מקום באו.

ואמרו הספרים משל נפלא במלך שפסק פרנסה לעבדו על כל ימות השנה בבת אחת, אבל לבן המלך פסק פרנסה רק על יום אחד, ושאל לו בנו, מדוע לעבדך פסקת פרנסה על כל השנה ולי בן המלך נתת רק על יום אחד. והשיב לו המלך שטעם הדבר הוא מפני שהעבד אינו רוצה להטפל עמו ואין רצוני לראותו, על כן אני פוסק לו פרנסתו על שנה שלימה שלא ידפוק על דלתי בכל השנה, אבל אתה בני יען שאהבתי אליך היא עד לאחת הריני נותן לך פרנסה רק על יום אחד, בכדי שבכל יום ויום תבוא ותדפוק על פתח ביתי ותבקש את צרכיך ועל ידי כן אוכל לראותך תמיד.

כמו כן כיון שהקב"ה אינו רוצה להטפל עם הנחש לכן קילל אותו בזה שהזמין לו פרנסתו בכל מקום שהוא, וכל זאת כדי שלא יצטרך לבוא לפניו ולבקש על צרכיו. אבל עם ישראל הק' שהקב"ה מתאוה כביכול לתפלתן של צדיקים, לכן הוא נותן להם פרנסתן מעט מעט בכל פעם רק על יום אחד, ואינו נותן להם הרבה בפעם אחת, וכמו שירידת המן היתה בכל יום רק עבור אותו היום, וזאת בכדי שבני" יתפללו להשי"ת, וע"י

כן יראה אותם הקב"ה בביתו בכל יום.

וזה שפיר **לחם עני מה דרכו של עני בפרוסה**, הקב"ה מפרנס את ישראל ואהביו וצדיקיו לחם עני, דהיינו רק בפרוסה מעט מעט, וזאת מפני מה, **לחם שעוני עלי דברים הרבה**, בכדי שיתפללו לפני הקב"ה בכל יום ויום שיזמין להם צרכי אותו היום, והקב"ה מתאוה לתפלתם, וממילא שני הפירושים בלחם עני אמרו דבר אחד ולא פליגי.

(פרי חיים)

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

ע"י הכנעה תתבטל שנאת חינם ונזכה לבנין ביהמ"ק

נראה לפרש מה שתקנו רבותינו הנוסח **מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות**, דהנה ידוע (ראה ב"ר ב, ד) שלילה קאי על הגלות, ועל זה תקנו לשאול **מה נשתנה הלילה הזה**, דהיינו מה נשתנה הגלות הזאת משאר הגלויות, שגלות זו נתארכה כל כך, וכבר קרוב לאלפיים שנה שאנו מצפים ומייחלים על גאולתנו ופדות נפשינו.

והנה ידוע מה שאמרו חז"ל (יומא ט): שביהמ"ק הראשון חרב מפני שעברו על ג' עבירות החמורות, אבל ביהמ"ק השני חרב בעוון שנאת חינם, ללמדך ששקולה שנאת חינם כנגד שלשתן, והנה ידוע ששנאת חינם נמשכת אל האדם ממידת הגאווה, אבל ההכנעה מביאה לידי ביטול השנאה, וכבר אמרו חז"ל (סוטה ו. עה"פ (ישעיה נז, טו) מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח) שהכנעה מביאה לידי השראת השכינה.

והנה 'מה' רומז על מידת הענוה וכמ"ש ונחנו מה (שמות טז, ז), ובזה יתבאר **מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות** היינו שגלות זו נשתנה משאר הגלויות, שבני" צריכים לתקן מידת 'מה' ולבא לידי הכנעה, ובזה תתבטל מאתם שנאת החינם, ויבואו לידי השראת השכינה בבנין ציון וירושלים בב"א.

(כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א)

למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים

מצות זכירת מצרים לפי שבזמן הזה נשלם בירור הניצוצין

ענין מצוה זאת טעמא רבה איכא בדבר, דע כי הלא ארץ מצרים הוא ארץ טומאה מכל ארצות, כתר דקליפה, והשכינה היה גולה שם בגלות ישראל, ועל ידי הכנסת השכינה בגלות, היא מלקטת אותן הנשמות הקדושות, וכאשר יסתיים נאמר (ישעיה כה, ח) בלע המות לנצח.

וגאולת מצרים היה גאולה שלימה, שיצאו כל הניצוצין מבחינתן, אבל באמת מצרים כולל גם כן כל שאר הארצות, כמו שבקדושה, להבדיל, הכתר כולל כל המוחין ומה שתחתיו, ובאמת היה כח בידם לברר במצרים שלא יהיה עוד גלות אחריו, אלא שלא יכלו עמוד לכנוס בשער הנו"ן דקליפה ולצאת משם, ואת ערום ועריה כתיב (יחזקאל טז, ז) וכו'.

ולכן אנו חייבים להזכיר יציאת מצרים ביום ובליילה, כי בכל יום ויום מתבררין ניצוצין מהקליפות מהאומות שאנו גולין תחתיהם, כי נתפזרו ישראל בכל ארבע רוחות העולם ובכל שבעים אומות, כדי לברר חלקי הניצוצין שנפלו ביניהם מן הראש עד הרגלים.

וכעת נכנסה השכינה בעקבים 'שאלו צעדיה' (ר-גליה יורדות מות, שאלו צעדיה יתמוכו. משלי ה, ה), ולכן כעת תוקף הגלות שלא היה כמוהו, והמינות גברה ומצלחת בעונינו הרבים.

(אוצר החיים פרשת יתרו, דף קלח:)

תם מה הוא אומר מה זאת וכו'

שאלת התם - מהי השמחה בליל פסח הלא תיכף חוזרין ומסתלקין האורות

שמעתי בשם חותני זקני **רבינו הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא זיע"א**, על הכתוב **והיה כי ישאלך בנך מחר** היינו ממחרת הפסח אחרי הסדר, ושחזרו האורות כבר, **לאמר מה זאת** ולשמחה מה זו עושה מה שהיה בליל א' דפסח, כיון שחזרו מיד האורות והחלו עתה לספור ספירת העומר בבחינת קטנות, ועל ידי מעשינו לאט לאט חוזרים למה שהיה לנו בליל א' דפסח, **ואמרת אליו בחזק די הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים** היינו כיון שהיה יציאת מצרים שלא על ידי מעשינו ורק בחזק יד נגד המקטרג כידוע, כי לולא הוציאנו אז היינו משועבדים ומשוקעים בני' שערי טומאה ח"ו, ועל כן צריכין אחר כך עתה לתקן מחדש על ידי ספירת העומר. וזהו התירוץ על כי ישאלך בנך מחר, עד כאן דבריו הקדושים.

(שער יששכר מהגה"ק ממונקאטש)

פסח מצה ומרור

'פסח מצה ומרור חרות' יעלה כמנין 'אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד', מובחר הנשמות, זכותם יגן בעדינו.

(אוצר החיים פרשת בהעלותך, דף סד:)

מכון "אוצרות קאמארנא"

מאהלת לאלפי הקוראים בכל קצוי תבל

המתענגים מדי שבת ומועד על גליון גרוש מלא ישן
לכל הדבקים במשנת רבותינו צדיקי בית קאמארנא
לכל חכמי ורבני המכון ולכל בית ישראל

ברכת חג פסח כשר ושמח

ויהי רצון שתזכו לחוג את חג המצות כדיצה והתעלות
ולצאת מכל המיצרים להירות עולם
ונאכל האי שתא מן הזבחים ומן הפסחים
בכנין בית הבחירה בתוככי ירושלים
ונעלה עולות מרווחים ונשכון משכנות מבטחים

ידידים רוממוך בשירה קדמוך

ברגשי גיל נעלה בסא דברסתא בשמחה השדריה במעין ידידי, דקשור בעבתות אהבה אל ממלכת בית קאמארנא, רב דפעלים לזודה וליד אה, קשור בקטיא חדיא לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, איש תבונה מלא הבמה, צנא מלא ספרא, פתח יד ומשביע, עושה חסד לאלפים, איש אמונת רוב תבונות, רודף צדקה וחסד, לעמיתו ברוך יאמרו, נודע בשערים בצדקתו דמפאריים, שמו מפאריים בכל מיני תהילה

הרבני הנגיד החסיד המפואר

מוה"ר שמעון ריבער שליט"א

לדגל השמחה השדריה במעונו
בדבנם בנו היקר לנעם עול תורה ומצות

נעטר לון סדרין במליון קידין שוכה לדאות מכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה במסילות רבותיו צדיקי עולם, ויצא ה' חסדו מהיכל הברכה ואיצד החיים שוכה לדוות רוב נחת וקדושה מכל יוצ"ח באודות רבותיו ק' יתהלכון, באושר ועושר ורחבת הדעת וכל טוב מצדך רוב שמחה ונחת ורוב כל

הופיע מוסף תורני מרהיב "בהיכלי קאמארנא" המצורף לגליון השבועי 'אוצרות קאמארנא'

מלא וגדוש עם מאמרי הגות מובחרים במחשבת קאמארנא, לצד מערכות שלמות בתורת ה'היכל הברכה' בנגלה ופנימיות

קאמארנא" בו הובא מאמרם של רבני ומשפיעי אנ"ש אודות ענייני החג, אשר הונף ואשר הורם מאוצר מחשבתם של רבותינו הקדושים מדור דור.

מדור נוסף של חכמי ורבני מכוון 'אוצרות קאמארנא' עוסק בענייני הלכה ומנהג במשנת רביה"ק בעל 'היכל הברכה' זי"ע על חג הפסח העומד בפתחנו, ביניהם מאמרים מאת הרבנים הגאונים חברי בית ההוראה 'שערי ברכה' קאמארנא, לצד ראשי הכוללים של רשת הכוללים 'היכלי הוראה' קאמארנא.

המאמר המרכזי - "עתיקא קדישא" - חושף לראשונה תגלית היסטורית, תכריך כתב יד אשר נחקק בעצם כתב יד קדשו של רביה"ק רבי אברהם מרדכי קאמארנא זי"ע שנשתלק בשנות השואה, והותר כתב יד יחידי בעולם - שנחשף זה עתה לראשונה, ושופך אור על משנתו ודרכו בקודש.

מאמר בולט נוסף - "יום טוב שני בארץ ישראל" - מאמר רחב ומעמיק הנפרס על פני עמודים רבים השופכים אור אודות ענין נרחב זה.

עוד זאת מתגלה בגליון זה מאמר מיוחד - "א קאמארנער ווינקל און אונגריין" המעניק סקירה מיוחדת והיסטורית על החותם העמוק של בית קאמארנא הגליציאית שנחרטה בלב רבני ואדמורי" אונגאריין, מלווה בסיפורים ועובדות מכלי ראשון.

במאמר נוסף "מנהג אבותינו בידנו" - מובא שיח מרתק אודות הסגירות בין הספר "מנהגי קאמארנא" לפסקי ה"שולחן הטהור". זהו מאמר ראשון בסידרה שיגורו אחריו אי"ה מאמרים נוספים.

בין קפלי הבטאון מופיעה סקירה נרחבת של אירועי חצר הקודש קאמארנא במחצית השנה החולפת, השוקק חיים משך כל שעות היממה, כאשר מאות אברכים מתרוממים בשולחנות הטהורים, במעמדי הקודש, בשיעורים התורניים, בשמועסן החסידיים, בשטיבלאך, ברשת הכוללים, בבית הוראה, בהיכל התורה, מקוואות הטהרה ובשאר מפעלות התורה התפילה, החסד והטהרה, שהוקמו ונוסדו על שמם וזכרם, על דרכם והליכותם בקודש, של רבותינו הקדושים שרי בית זוהר לבית קאמארנא.

ואנו תפילה קדם שוכן מעונים שיהא בעזרנו להמשיך בהפצת מעיינותיהם המפכים של רבותינו הק' להגדיל תורה ולהאדירה ולהרחיב גבולי הקדושה בדרכם של רבותינו הקדושים ההולכים בנתיבות אור שבעת הימים מרנא הבעש"ט הק' זי"ע.

את הדברים במשך ה'חבורה' תקופה ארוכה, כשהם מתעסקים סביב המאמרים שהתלבנו בביטאון.

הגיעו גם תגובות מעניינות מגדולי בעלי ההלכה אודות משנתו והליכותיו של רביה"ק בעל 'היכל הברכה' מקאמארנא שנדפסו בביטאונות הקודמים.

וגם בביטאון שלפנינו ניסינו להמשיך להגיש את העידית שבעידית אודות משנת קאמארנא בנגלה ובפנימיות, ואנו סמוכים ובטוחים שהקהל הקדוש יתענג על הדברים וישכיל לדלות אוצרות של תורה ויראת שמים.

כמו בשנים האחרונות, גם השנה, לקראת חג הפסח ממתין בעה"י ביטאון מרהיב עינים - השמיני במספר - בו ניסינו להגיש את העידית שבעידית מתוך היבול האדיר של משנת קאמארנא הבלולה מכל חלקי התורה, נגלה ונסתר, הלכה ורמז, כרכא דכולא ביה, ואנו סמוכים ובטוחים שהקהל הקדוש יתענג על הדברים וישכיל לדלות אוצרות של תורה ויראת שמים.

מדור מיוחד עוסק במאמרים הדנים במחשבת קאמארנא, כשהוא מלא וגדוש באוצרותיהם של צדיקי שושלת קאמארנא, החל בליקוט תורת רבותינו הקדושים לחודש ניסן, פרי עמלם של חכמי ורבני מכוון 'אוצרות קאמארנא', וכלה בליקוט מובחר מתורתו של "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

מדור בפני עצמו הוקדש ל"מחשבת

זה כבר הפך לחלק מהנוף הטבעי של ציבור מבקשי ה' וחושבי שמו...

אברך חסידי לצד יהודי תורני, שוחר תורה ומבקש ה', פוסע לו לביהמ"ד בחג הפסח או בחג הסוכות, ויודע שממתין לו אוצר. עיניו תרות אחר הגליון המרהיב "בהיכלי קאמארנא" המופיע בס"ד לקראת החגים. הוא מחפש פה ושם, והנה מוצא את שאהבה נפשו, מספר בטאונים שהופצו בביהמ"ד, חלקם נמצאים כעת בשימוש על ידי קוראים נלהבים, ואחד עומד וממתין לו על אחד השולחנות בירכתי ביהמ"ד.

כעת הוא יכול להתרווח קמעה ולשקוע לתוך קריאה מהנה ומענגת, בה ימצא לנפשו היכלות מוארים, מאמרי עומק במחשבת קאמארנא, מדורי ליקוטים, מאמרים מקיפים בהלכה, בקיצור: עולם שלם, שמביא בעקבתו שמחת חג לאלפי קוראים מעמיקים הצמאים לדעת ומבקשים תוכן איכותי משובה.

המשוב הנלהב שהתקבל מכל שכבות הציבור בכל רחבי הארץ על הבטאונים הקודמים, מלמד על ביקוש ער ועל צימאון גדול שיש בעולם התורני והחסידי ליבול הנחבב של תורת קאמארנא, גם על חלק ההלכה וגם על החלק הנוגע לעבודת ה' הפנימית.

למערכת הגיעו עדויות על קבוצות שלמות שהתגודדו סביב הבטאון ופיתחו דיונים ערים אודות הנושאים המדוברים בהם. כמו כן, חבורות אברכים - מכל גווני החסידות - ליבנו

